

Psychological and Social Situational Factors Related to the Money Management Behaviors of Government Teachers in Bangkok Primary Educational Service Area Office¹

Phanomporn Piamsiltham²

Piyada Sombatwattana³

Ungsinun Intarakhamhang⁴

Received: December 15, 2016

Accepted: December 23, 2016

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the interaction between psychological and social situational factors that affected the behavior related to money management, and 2) to study the predictability of factors that effect the money management behavior of government teachers, in both overall and separate aspects from a different bio-society. The samples consisted of three hundred teachers from primary schools under the Authority of the Bangkok Primary Educational Service Area Office, selected by using proportional stratified random sampling of 2 school sizes. The data instruments had summated rating scales with six levels, that had reliability of alpha coefficients between 0.77 to 0.96. The statistics for analysis were descriptive statistics, Two-Way ANOVA, and Hierarchical Multiple Regression Analysis. The research results found that 1) the interaction between having aspects of discipline and social support affected behavior in money management of government teachers, with significance at level .05. 1.1) In overall, it was found in three separate groups (teachers, persons who have educational level higher than bachelor degree, and groups which have others depend on). 1.2) the financial procurement in the separate group was groups which have others depend on. 1.3) the financial expenditure in the separate groups were persons who have educational level higher than bachelor degree. There was no difference with significance in statistic of overall groups. 2) The psychological factors (future orientation and self-control and having aspects of discipline) and social situational factors (perceiving on financial information, supporting in financial society and having good model in finance), could predict the behavior in money management with significance at level .05. Overall groups had percentage at 37.20. Separate groups were persons who have educational level higher than bachelor degree, had the highest in percentage at 42.0. The vital predictor was perception of financial information.

Keywords: money management, having aspects of discipline, social and money support, perception of financial information.

---

¹ This paper is the part of master degree (Applied Behavioral Science Research)

² Graduate Student, Master of Science degree (Applied Behavioral Science Research) Srinakharinwirot University, E-mail: ant-interworld2559@hotmail.com

³ Assistance Professor, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Bangkok Thailand

⁴ Associate Professor, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, Bangkok Thailand

ปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร¹

พนมพร เปี่ยมศิลปธรรม²

ปิยดา สมบัติวัฒนา³

อังคินันท์ อินทรกำแหง⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้าน และ 2) ศึกษาอำนาจการทำนายของกลุ่มปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน 2 ขนาด เก็บข้อมูลด้วยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.77 ถึง 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1.1) โดยรวมพบในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตำแหน่งครู 2) กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และ 3) กลุ่มมีบุคคลพึงพิง 1.2) ด้านการจัดหาเงินพบในกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม คือ กลุ่มมีบุคคลพึงพิง และ 1.3) ด้านการใช้จ่ายเงินพบในกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม 2) กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 37.20 และกลุ่มย่อย คือ ระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีได้มากที่สุดถึงร้อยละ 42.0 โดยตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

คำสำคัญ: การจัดการทางการเงิน ความมีระเบียบวินัย การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: ant-interworld2559@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ รองศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาทางด้านไม่สมดุลในหลายมิติ เช่น ความไม่เท่าเทียมของรายได้ วิถีชีวิตเปลี่ยนเป็นสมัยใหม่ที่เร่งรีบ การแข่งขันและกดดันสูง เกิดกระแสวัตถุนิยม การบริโภคที่เกินความจำเป็น การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ขาดการปลูกฝังคุณธรรมอันส่งผลต่อสภาพจิตใจ ทำให้ภูมิทัศน์ทางานลดลงเกิดเป็นปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม หนี้สิน เป็นต้น (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2554: 7-8) ดั่งวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เป็นตัวอย่างให้เห็นผลจากการลงทุน การผลิต การบริโภคที่ไม่อยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง มีสาเหตุจากการบริหารจัดการที่ไม่พอดี การบริโภคและลงทุนอยู่บนความประมาท ขาดความรอบรู้รอบคอบ ขาดความระมัดระวัง การเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม จึงเป็นการส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจและสังคม (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2554: 77) โดยเฉพาะเรื่องการเงินพบว่า บุคคลส่วนใหญ่มักจะละเลยการวางแผนการเงินจากสาเหตุ ดังนี้ 1) ขาดแนวคิดการใช้จ่ายเงินอย่างรู้ค่า 2) ขาดการตระหนักและคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและสินทรัพย์ทำให้ไม่วางแผนการเงิน 3) มีความเชื่อที่ผิด เช่น การวางแผนการเงินเป็นเรื่องของบุคคลที่มีรายได้และสินทรัพย์มาก ยุ่งยากซับซ้อน เสียเวลาเหมาะกับคนที่เป็นนักบัญชี นักการเงินและนักเศรษฐศาสตร์เท่านั้น ซึ่งสาเหตุดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม เช่น ปล้นชิงทรัพย์ อาชญากรรม และทำให้คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีภาวะเครียด 98.1% ในกลุ่มคนที่เครียดมี 13.3% เคยคิดฆ่าตัวตาย โดยความเครียดส่วนใหญ่มีสาเหตุจากปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการเงิน การใช้จ่าย หนี้สิน เศรษฐกิจ ดังนั้น ถ้าบุคคลสามารถจัดการกับเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาและผลกระทบเรื่องเงินก็มีแนวโน้มลดลง (รัชนิกร วงศ์จันทร์, 2553: 13, 171)

การดำเนินชีวิตของบุคคลจึงควรนำไปสู่ “การสร้างสมดุลและยั่งยืน” โดยไม่เบียดเบียนตนเอง ชุมชน สังคม และการดำรงชีพไม่ควรก่อปัญหาเรื่องเงิน ได้แก่ การมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย การมีหนี้สินล้นพ้นตัวจากการกู้ยืม หรือการมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อ และจับจ่ายใช้สอยเกินความจำเป็น (ณดา จันทร์สม, 2554: 143-144) ซึ่งการวางแผนทางการเงินถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญจะทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีทิศทาง ทั้งการหารายได้และการใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น หากรายรับไม่เพียงพอจะส่งผลให้เป็นหนี้ในที่สุด แต่ถ้ามีการวางแผนไว้ล่วงหน้าก็จะบรรเทาความเดือดร้อนได้ (กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข, 2551: 2) สอดคล้องกับสวดาร์ตัน พิมลรัตนกานต์ (2555: 16-18) กล่าวว่า ปัจจุบันเงินเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคล เป็นเครื่องมือสะสมความมั่นคง และทำให้บุคคลมีอำนาจทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดการการเงินเพื่อประโยชน์ ดังนี้ 1) มีแนวทางในการวางแผนการเงินของตนเองและครอบครัวได้ถูกต้อง 2) ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้อง 3) ก่อให้เกิดบุคลากรที่มีความรู้ทางการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และ 4) เป็นรากฐานความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

นักวิชาการได้เสนอวิธีแก้ไขปัญหาทางการเงินไว้โดยใช้คำที่เรียกต่างกันแต่ความหมายเหมือนกัน คือ คำว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคล การวางแผนทางการเงิน การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การบริหารการเงินบุคคล เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “การจัดการทางการเงิน” เพราะเป็นการจัดระเบียบการเงินของบุคคลเกี่ยวกับการรู้จักหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ จะทำให้การดำเนินชีวิตมีทิศทางเกิดความมั่นคงทางการเงิน มีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต สามารถดูแลผู้อยู่ในอุปการะ มีมาตรฐานการครองชีพที่ดีและบรรลุเป้าหมายทางการเงินตามที่ต้องการได้ ซึ่งเงินมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคลทุกช่วงอายุ (ศิรินุช อินละคร, 2548: 1; กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข, 2550: 2; รัชนิกร วงศ์จันทร์, 2553: 7; ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาคความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554: 7; สุขใจน้ำผุด, 2557: 4)

ทั้งนี้ วรากรณ์ สามโกเศศ (2549: 80) กล่าวว่า ข้าราชการครูจำนวนไม่น้อยในประเทศไทยประสบปัญหาหนี้สิน จากการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการหาเงินและการใช้เงินที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต และจากการประมวลเอกสาร พบว่า มีการศึกษาวิจัยการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูซึ่งยังพบน้อย แต่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินของบุคคลทั่วไป ดังนี้ 1) ระดับนักเรียน ได้แก่ งานวิจัยของวรวิทย์ ก้องเสียง (2549) และอรรธรณ ฒ นคร (2553) และ 2) ในระดับนักศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของเทียนทิพย์ บรรจงทัศน์ (2547) สุดฤทัย จันทร์แซมซ้อย (2550) และธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวมาเป็นการศึกษาการจัดการทางการเงินเกี่ยวกับด้านค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า และค่าการศึกษาและกิจกรรม ยังไม่พบว่า มีการศึกษาในลักษณะพฤติกรรมที่เป็นการแก้ปัญหาทางการเงิน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู (พฤติกรรมการจัดหาเงินและพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน) ซึ่งคาดว่าจะนำมาช่วยแก้ปัญหาทางการเงินได้

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura (1986) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์ (Behavior) เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Person) ซึ่งเป็นจิตลักษณะ กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งเป็นสถานการณ์ทางสังคม จึงนำมาเป็นกรอบการวิจัย เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู เนื่องจากพบว่า มีตัวแปรทางจิตลักษณะและสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน ดังนี้ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (เทียนทิพย์ บรรจงทัศน์, 2547; วรวิทย์ ก้องเสียง, 2549; สุดฤทัย จันทร์แซมซ้อย, 2550) และ 2) ความมีระเบียบวินัย (อภิชญา จิวพัฒนกุล, 2553) ส่วนกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ 1) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน (หทัยรัตน์ มาประณีต, 2549) 2) การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (อรรธรณ ฒ นคร, 2553; ธนญา ราชแพทยาคม, 2554) 3) การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน (มณูญ ภูขลิบเงิน, 2547) และได้นำกลุ่มปัจจัยลักษณะชีวสังคม ได้แก่ ตำแหน่งระดับการศึกษา บุคคลพึงพิง และสถานภาพทางเศรษฐกิจ มาศึกษาด้วย ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มปัจจัยมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในเมืองหลวงและมีค่าครองชีพที่สูง ว่ามีปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมใดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูบ้างหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางการเงินต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูโดยรวมและรายด้าน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกัน

2) เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

การจัดการทางการเงิน สามารถรวมถึงการบริหารทางการเงินและการวางแผนทางการเงิน โดยมีผู้ให้ความหมาย เช่น รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 6) การวางแผนการเงินส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการออกแบบในการบริหารจัดการเงินภายใต้เงื่อนไขเฉพาะของแต่ละบุคคล การนำไปปฏิบัติและการทบทวนปรับปรุงอย่าง

ต่อเนื่องเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ ส่วนสุตารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2555: 182) การบริหารการเงินส่วนบุคคล คือ การบริหารรายได้และการควบคุมค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพื่อให้มีส่วนที่เหลือจ่ายไว้เก็บสะสมในอนาคตและการลงทุนได้ผลตอบแทนที่อูงงยิ่งขึ้นจากการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับสุขใจ น้ำผุด (2557: 4) การบริหารการเงินบุคคล คือ การจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการรู้จัก จัดหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สำหรับงานวิจัยของวรวิฑูริ ก้องเสียง (2549: 9) การวางแผนการใช้เงิน หมายถึง การรู้จักการบริหารจัดการการเงินให้ตรงตามเป้าหมาย ตรงตามวัตถุประสงค์และเกื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เช่นเดียวกับปรัชญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552: 6) การบริหารการเงินส่วนบุคคล เป็นการจัดระเบียบการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่มีอยู่หรือ ได้มาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดีที่สุด ซึ่งจะครอบคลุมเรื่องการบริหารเงินรายได้ของบุคคล การบริหาร รายจ่ายต่าง ๆ ของบุคคล และการหารายได้เพิ่มเพื่อไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน ส่วนสุเมธ ตันติเวชกุล (2554: 40) กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานเป็นหลักปรัชญาซึ่งมีแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงภาครัฐ โดยเศรษฐกิจพอเพียง เป็นได้ทั้งเศรษฐกิจหรือความประพฤติเพื่อให้ดำเนินชีวิตเป็นไปในทางสายกลาง ประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) และ 2 เงื่อนไข (ความรู้ คุณธรรม) อีกทั้งหลักธรรมทฤษฎีธรรม มิกัตถะ ซึ่งสุเทพ สุวีรางกูร (2554: 211-212) ได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนามีคำสอนในการดำเนินชีวิตเพื่อแก้ไข เศรษฐกิจไม่ดี 4 ประการ ได้แก่ อูฐฐานสัมปทา (แสวงหาทรัพย์) อารักขสัมปทา (รู้จักใช้จ่าย) กัลยาณมิตตตา (คบเพื่อนที่ดี) สมชีวิตา (อยู่อย่างพอเพียง) ดังนั้น พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู หมายถึง การกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูเกี่ยวกับการจัดหาเงินเพื่อเพิ่มรายได้ และมีการใช้จ่ายเงิน ได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมคำสอนทางศาสนาหรือความรู้ ทางการเงิน นำมาประยุกต์ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตโดยไม่เดือดร้อน รวมทั้งสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ ในงานวิจัยนี้ แบ่งพฤติกรรมจัดการทางการเงินออกเป็น 2 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมการจัดหาเงินและพฤติกรรมการ ใช้จ่ายเงิน ดังนี้

พฤติกรรมการจัดหาเงิน

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2554: 12) การจัดหารายได้ (Obtaining income) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการวางแผน ทางการเงินส่วนบุคคล เพราะเงินที่เข้ามาสู่บุคคล คือ รายได้ การประกอบอาชีพที่ถนัดและสนใจย่อมส่งผลทำให้ รายได้เพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 127) การรู้จักหาเงินจะเป็นที่มาของรายได้เพื่อนำมา จัดสรรดำรงชีวิต สิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงและตระหนักอยู่เสมอ คือ ไม่เพียงหาเงินพอต่อการใช้จ่ายขณะนี้เท่านั้น แต่ต้องมีเผื่อไว้สำหรับอนาคตด้วย ดังนั้นบุคคลจึงต้องเรียนรู้ที่ฉลาดในการหารายได้ รู้จักทำงานหาเงินเห็นคุณค่า ของเงินที่หามาได้ และพยายามหารายได้หลาย ๆ ทางเพื่อเพิ่มความมั่นคงทางการเงินให้กับชีวิต ไม่ควรอุปโภค บริโภคจนเงินหมด แต่ควรจัดสรรเงินส่วนหนึ่งลงทุนในสินทรัพย์ที่จะสร้างรายได้ในอนาคตโดยไม่ขัดสน จึงแบ่ง ที่มาของรายได้ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) รายได้จากการทำงาน เช่น รายได้จากงานประจำ รายได้สวัสดิการ และรายได้พิเศษนอกเหนืองานประจำ 2) รายได้จากสินทรัพย์ เช่น รายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ รายได้ จากการประกอบธุรกิจและรายได้จากการลงทุนในตราสารการเงิน เช่นเดียวกับกิตติพัฒน์ แสนทวีสุข (2551: 33-35) รายได้เป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับรายได้ แม้ว่ามีรายได้มากไม่ได้หมายถึงมีความสุขมาก แต่อาจบอกถึงมาตรฐานการดำรงชีพและความสามารถซื้อสินค้า

และบริการโดยแหล่งที่มาของรายได้ ประกอบด้วย เงินเดือนและโบนัส รายได้จากกิจการ รายได้จากการให้เช่า ดังนั้น พฤติกรรมการจัดหาเงิน หมายถึง การกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูเกี่ยวกับการหารายได้เพิ่ม โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมคำสอนทางศาสนาหรือความรู้ทางการเงิน นำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตโดยไม่เดือดร้อน รวมทั้งสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ เช่น การเก็บออมเงิน การลงทุน หรือการประกอบอาชีพเสริม

พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 140-143) ได้กล่าวถึงคำพูด “รู้หาไม่เท่ารู้ใช้” ว่าบุคคลต้องตระหนักถึงการใช้จ่ายเงิน เพราะเงินที่หามาได้จะหมดไปหากไม่รู้จักใช้และอาจสร้างปัญหาทางการเงินได้อย่างไม่จบสิ้น ไม่มีวิธีการใช้จ่ายเงินอย่างไรดีที่สุดเพราะแต่ละคนมีแนวคิดและวิถีชีวิตแตกต่างกัน บุคคลต้องเรียนรู้ที่จะใช้จ่ายเงินอย่างชาญฉลาด ควรใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพเพื่อรักษาเงินไว้ ดังนี้ 1) สร้างแผนการใช้จ่าย 2) ควบคุมการใช้จ่ายในงบประมาณที่กำหนดไว้ 3) ตั้งใจชำระหนี้สินเพื่อช่วยประหยัดดอกเบี้ยและ 4) ทบทวนการใช้จ่ายอยู่เสมอ ส่วน กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข (2551: 35-36) ได้จำแนกรายจ่ายออกเป็น 2 กลุ่มคือ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน และรายจ่ายเพื่อการออม ดังนั้น พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน หมายถึง การกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินออกไปอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมคำสอนทางศาสนาหรือความรู้ทางการเงิน นำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตโดยไม่เดือดร้อน รวมทั้งสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ เช่น การจัดทำบัญชีครัวเรือน การไม่ก่อหนี้ มีความประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่อุปโภคบริโภคสิ่งที่ไม่จำเป็น

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 124, 171) ให้ความหมายว่าการเป็นคนที่สามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคต มีการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว และรู้จักบังคับตนเองให้อดใจรอได้ ส่วนการควบคุมตน หมายถึง การมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีมาในอนาคตมากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน การเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการอดใจรอได้ เพราะเชื่อว่าการกระทำของตนจะส่งผลให้เกิดผลดีตามที่ตนต้องการได้โดยไม่หวังผลจากภายนอก ซึ่งรางวัลที่ให้แก่ตนเองอยู่ในรูปของความพอใจ ความภาคภูมิใจ ส่วนการลงโทษก็คือ ความไม่สบายใจ วิตกกังวลและละอายใจ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538: 92) ดังนั้น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของข้าราชการครูในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคตมากกว่าปัจจุบัน เพื่อผลดีและป้องกันผลเสีย มีความสามารถที่จะกระทำด้วยเหตุผล มีความอดทน ควบคุมตนเองได้ ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะและแสดงถึงการอดใจรอได้เพื่อไปสู่ตามเป้าหมายที่วางไว้

ความมีระเบียบวินัย

สุภารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2558: 203) มีวินัย หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของคนให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนอภิขญา จิวพัฒนกุล (2553: 10) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัย ว่าการที่ผู้สูงอายุมีการกระทำที่อยู่ในกรอบของวินัยทั้งในสังคมและของตนเอง เช่น การมีวินัยในด้านการเงิน การรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม และสามารถวางแผนและควบคุมการใช้จ่ายเงินของตนเองได้ ดังนั้น ความมี

ระเบียบวินัย หมายถึง การที่ข้าราชการครูรู้จักขอบเขตและสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควรตามหน้าที่รับผิดชอบทั้งในเรื่องส่วนตัวและทางสังคมอย่างเป็นระเบียบแบบแผน ตามกฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายด้วยความเรียบร้อย

การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการแปลความหมายโดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมช่วยในการแปลจึงจะเข้าใจการรับรู้ นั้น ๆ (ราตรี พัฒนรังสรรค์, 2544: 38) ซึ่งการรับรู้ข่าวสารจำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และประเภทที่ส่งไปทางอากาศโดยใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้แก่ โปสเตอร์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสาร โทรทัศน์ วิทยุ วิกิพีเดีย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้น การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน หมายถึง การที่ข้าราชการครูได้รับทราบหรือมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเงินจากสื่อต่าง ๆ โดยมีการเลือกวิธีการจัดการเงินมาปรับใช้เกี่ยวกับการเงินของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (วินัย วีระพัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันผ่อง, 2539: 181)

การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน

การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ดุจเดือน พันธมนาวิน (2548: 65-67) นิยามว่า หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมจะให้การสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) เช่น การแสดงความเป็นห่วงเป็นใย เห็นใจ แสดงความรัก การยอมรับ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) เช่น การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ข้อมูลย้อนกลับ การให้รางวัล-ลงโทษ การกล่าวติชม 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากร งบประมาณ และแรงงาน (Material Support) เช่น บริการ เงิน สิ่งของ เครื่องมือที่จำเป็น เป็นต้น ดังนั้น การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน หมายถึง การที่ข้าราชการครูรับรู้ที่ได้รับ การสนับสนุนจากผู้บริหาร หรือเพื่อนครูเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเงินของตนเองใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การจัดการทางการเงินสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

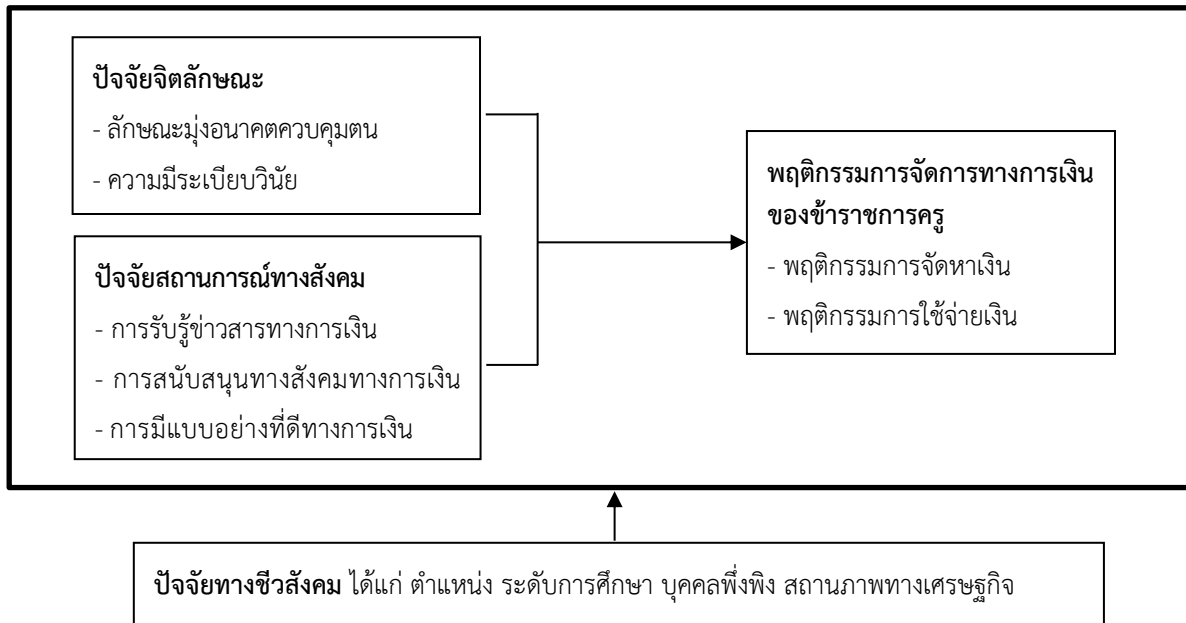
การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

ดุจเดือน พันธมนาวิน (2553: 6) กล่าวว่า การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว ถือได้ว่าเป็นการสั่งสอนของพ่อแม่ในการถ่ายทอดปลูกฝังค่านิยม และความเชื่อที่ดีงามแก่ลูก แต่การสั่งสอนอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต้องกระทำหรือการแสดงออกให้เห็น นอกจากนี้ลักษณะของครอบครัวที่มีความสุข คือ สามารถจัดสรรรายได้รายจ่ายอย่างเหมาะสม และใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์ (ราตรี พัฒนรังสรรค์, 2544: 282) ดังนั้น การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน หมายถึง การที่ข้าราชการครูได้รับการอบรม สั่งสอน เกิดการรับรู้และเห็นถึงการปฏิบัติของบิดามารดาเกี่ยวกับการจัดการเงินทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้กับการเงินของตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากทฤษฎีทางปัญญาสังคมของ Bandura (1986) พฤติกรรมจะแปรเปลี่ยนไปตามสาเหตุปัจจัยหลัก ๆ 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (Person) คือ จิตลักษณะ และปัจจัยสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ สถานการณ์ทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาตัวแปรสาเหตุ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กลุ่มปัจจัย

สถานการณ์ทางสังคม และปัจจัยลักษณะชีวสังคม โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน 2 ด้าน ได้แก่ การจัดหาเงินและการใช้จ่ายเงิน ส่วนตัวแปรอิสระ 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย 2) ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน และ 3) ปัจจัยลักษณะชีวสังคม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา บุคคลพึงพิง และสถานภาพทางเศรษฐกิจ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้านมากกว่าข้าราชการครูที่มีลักษณะอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวสังคมต่างกัน

2. กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ได้มากกว่ากลุ่มปัจจัยใดเพียงกลุ่มปัจจัยเดียวทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกัน (ตำแหน่ง ระดับการศึกษา บุคคลพึงพิง และสถานภาพทางเศรษฐกิจ)

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาในช่วงระยะเวลา ปี พ.ศ. 2559 โดยมีประชากร คือ ข้าราชการครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีข้าราชการครู 335 คน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มี 646 คน รวมจำนวน 981 คน และการกำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ $P = .05$ จากประชากร 981 คน จึงได้ตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 285 คน และเพื่อป้องกันข้อมูลกลับมาไม่สมบูรณ์

จึงทำการศึกษารวมทั้งสิ้น 300 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนระหว่างตัวอย่างต่อประชากรเท่ากับ 1: 3.27 โดยมีขนาดของโรงเรียน 2 ขนาดเป็นตัวแทนชั้นภูมิ ทำให้ได้ตัวอย่างข้าราชการครู 102 คน ที่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่และตัวอย่างข้าราชการครู 198 คน ที่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นจำนวน 300 คน (โรงเรียนมี 4 ขนาด แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีข้าราชการครูจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงใช้เป็นกลุ่มทดสอบเครื่องมือ โดยเกณฑ์โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-499 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมกับตัวแปรอิสระรวม 7 แบบวัด ข้อคำถามมีลักษณะเป็นข้อความประโยคบอกเล่า เป็นมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) 6 ระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

แบบวัด	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น(α)	ค่าอำนาจจำแนก(r)
1. พฤติกรรมการจัดการเงิน	22	0.87	0.32-0.60
2. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน	30	0.93	0.37-0.75
3. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	6	0.77	0.42-0.65
4. ความมีระเบียบวินัย	18	0.91	0.21-0.78
5. การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน	20	0.96	0.66-0.85
6. การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน	17	0.96	0.63-0.83
7. การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน	18	0.91	0.38-0.82

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Bonferroni ส่วนการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวิตสังคมพบว่า ข้าราชการครูทั้งหมด จำนวน 300 คน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งครู จำนวน 207 คน (ร้อยละ 69) และมีตำแหน่งครูผู้ช่วย จำนวน 93 คน (ร้อยละ 31) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรี จำนวน 183 คน (ร้อยละ 61) และสำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 117 คน (ร้อยละ 39) ส่วนใหญ่มีบุคคลพึงพิง จำนวน 169 คน (ร้อยละ 56.3) และไม่มีบุคคลพึงพิง จำนวน 131 คน (ร้อยละ 43.7) และส่วนใหญ่มีเงินเหลือเก็บ จำนวน 214 คน (ร้อยละ 71.3) และไม่มีเงินเหลือเก็บ จำนวน 86 คน (ร้อยละ 28.7)

2. ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยพบว่า มีการกระจายของข้อมูลเป็นแบบโค้งปกติ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังนี้ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวม (ค่าเฉลี่ย = 4.41 ค่า SD = 0.54) พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน (ค่าเฉลี่ยสูงสุด = 4.62 ค่า SD = 0.56) และพฤติกรรมการจัดหา

เงิน (ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด = 4.21 ค่า SD = 0.63) ส่วนตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ค่าเฉลี่ย = 4.52 ค่า SD = 0.56) ความมีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย = 5.17 ค่า SD = 0.54) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.14 ค่า SD = .80) การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.06 ค่า SD = 0.80) และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.95 ค่า SD = 0.66)

3. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวมและรายด้านที่มีความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (ดังตาราง 2) พบว่า

คะแนนของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (*P < .05) ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตำแหน่งครู 2) กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และ 3) กลุ่มมีบุคคลพึงพิง แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มรวม เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni) ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่มที่พบปฏิสัมพันธ์ใน 1) **กลุ่มตำแหน่งครู** พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มตำแหน่งครูที่มี 1.1) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก 1.2) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย และ 1.3) ความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวมมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มตำแหน่งครูที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย 2) **กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี** พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มี 2.1) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก 2.2) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย และ 2.3) ความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวมมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย และ 3) **กลุ่มมีบุคคลพึงพิง** พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มมีบุคคลพึงพิงที่มี 3.1) ความมีระเบียบวินัยมากและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก 3.2) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย และ 3.3) ความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวมมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มมีบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย

จากนั้นเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงินรายด้าน 2 ด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการจัดหาเงินและด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินในกลุ่มย่อย แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มรวม ดังนี้

1) พฤติกรรมการจัดหาเงิน พบความแตกต่างคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการจัดหาเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (*P < .05) ในกลุ่มย่อย คือกลุ่มมีบุคคลพึงพิง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอร์โรนีพบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มมีบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย จะมีพฤติกรรมการจัดหาเงินมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มมีบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย

2) พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน พบความแตกต่างคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (*P < .05) ในกลุ่มย่อย คือกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอร์โรนีพบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มี 2.1) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุน

ทางสังคมทางการเงินมาก 2.2) ความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย และ 2.3) ความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีความผิดปกติของการใช้จ่ายเงินมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย

สรุปได้ว่า พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (*P < .05) ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตำแหน่งครู 2) กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และ 3) กลุ่มมีบุคคลพึ่งพิง แต่ไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม

2) พฤติกรรมการจัดหาเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (*P < .05) ในกลุ่มย่อยคือ กลุ่มมีบุคคลพึ่งพิงแต่ไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม

3) พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (*P < .05) ในกลุ่มย่อยคือ กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแต่ไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมจัดการทางการเงินโดยรวมและรายด้านของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย (ก) และการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน (ข) แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

กลุ่มลักษณะ ชีวสังคม	n	พฤติกรรมจัดการทางการเงิน											
		โดยรวม				ด้านการจัดหาเงิน				ด้านการใช้จ่ายเงิน			
		ก	ข	กxข	% ทำนาย	ก	ข	กxข	% ทำนาย	ก	ข	กxข	% ทำนาย
กลุ่มรวม	300	38.06*	18.85*	3.80	19.10	23.68*	10.10*	3.27	12.30	28.41*	14.48*	2.40	14.70
ตำแหน่ง													
- ครูผู้ช่วย	93	5.35*	14.30*	<1	16.10	4.49*	6.87*	1.66	12.10	3.40	10.84*	<1	11.40
- ครู	207	36.22*	7.67*	5.02*	21.50	20.43*	4.32*	1.49	12.30	27.27*	5.85*	3.32	16.70
การศึกษา													
- ต่ำกว่าปริญญา และเท่า ปริญญาตรี	183	17.86*	11.21*	<1	14.50	14.22*	5.81*	1.42	10.60	10.85*	9.30*	<1	10.00
- สูงกว่าระดับ ปริญญาตรี	117	18.68*	7.91*	5.11*	25.60	8.58*	4.84*	2.20	13.50	17.42*	4.75*	4.30*	22.10
บุคคลพึ่งพิง													
- มีบุคคลพึ่งพิง	169	20.53*	7.97	6.81*	20.40	11.06*	3.08	5.87*	12.20	11.04*	6.39*	2.98	12.20
- ไม่มีบุคคลพึ่งพิง	131	15.89*	10.91*	<1	17.90	11.63*	7.13*	<1	12.70	16.69*	8.26*	<1	16.80
ฐานะเศรษฐกิจ													
- มีเงินเหลือเก็บ	214	30.94*	16.43*	3.28	20.90	16.35*	12.40*	2.71	13.70	24.58*	10.94*	1.81	16.00
- ไม่มีเงิน เหลือเก็บ	86	6.64*	1.97	<1	10.30	7.13*	<1	1.16	8.30	4.21*	2.51	<1	7.60

* P ≤ .05

4. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 2 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้นโดยใช้ตัวทำนายในกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม เป็นตัวทำนายซึ่งได้มีการตรวจสอบเบื้องต้นของการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ ว่ามีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงมากกว่า .85 จะทำให้เกิดภาวะร่วมเส้นตรง (Multicollinearity) (Kline, 2005) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปรไม่เกิน .85 จึงสามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้นได้ โดยคู่ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยกับการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($r = .520$) และคู่ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน ($r = .201$) ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1							
2	0.74**	1						
3	0.87**	0.45**	1					
4	0.38**	0.18**	0.45**	1				
5	0.45**	0.33**	0.41**	0.34**	1			
6	0.26**	0.21**	0.24**	0.20**	0.20**	1		
7	0.49**	0.42**	0.41**	0.26**	0.310**	0.51**	1	
8	0.42**	0.21**	0.42**	0.43**	0.52**	0.25**	0.31	1

* $P \leq .05$; ** $P \leq .01$

ตัวแปร 1. พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน 2. พฤติกรรมการจัดหาเงิน 3. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน 4. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 5. ความมีระเบียบวินัย 6. การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน 7. การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน 8. การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน มาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (ตาราง 4) ในกลุ่มรวม พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 25.10 และ 37.20 ตามลำดับ โดยกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.15$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.22$) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.24$) และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta = 0.11$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวม (* $P < .05$) ซึ่งกลุ่มย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มตำแหน่งครูผู้ช่วย พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 16.0 และ 25.10 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.21$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.23$) และการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.16$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

2) กลุ่มตำแหน่งครู พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 28.10 และ 41.50 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.13$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.23$) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.27$) และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta = 0.13$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

3) กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 19.60 และ 33.60 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.13$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.20$) และการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.28$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

4) กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินได้ร้อยละ 32.50 และ 42.0 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.17$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.25$) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.19$) และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta = 0.18$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

5) กลุ่มมีบุคคลพึ่งพิง พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 27.40 และ 41.50 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.14$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.18$) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.21$) และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta = 0.19$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

6) กลุ่มไม่มีบุคคลพึ่งพิง พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 22.70 และ 32.80 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.19$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.25$) และการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.29$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

7) กลุ่มมีเงินเหลือเก็บ พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 23.10 และ 37.50 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.22$) การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = 0.40$) และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta = 0.12$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

8) กลุ่มไม่มีเงินเหลือเก็บพบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 34.10 และ 35.50 ตามลำดับ กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.378$) และความมีระเบียบวินัย ($\beta = 0.23$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$)

สรุปได้ว่า ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (* $P < .05$) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้ระหว่างร้อยละ 25.10 - 42.0 ซึ่งกลุ่มรวมทำนายได้ร้อยละ 37.20 โดยที่ 1) กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีสามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินได้มากที่สุดถึงร้อยละ 42.0 รองลงมา คือ กลุ่มครู กลุ่มมีบุคคลพึ่งพิง กลุ่มมีเงินเหลือเก็บ กลุ่มรวม กลุ่มไม่มีเงินเหลือเก็บ กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรีกลุ่มไม่มีบุคคลพึ่งพิง และกลุ่มครูผู้ช่วย ซึ่งมีค่าอำนาจการทำนายเท่ากับร้อยละ 41.50, 41.50, 37.50, 37.20, 35.50, 33.6, 32.80 และ 25.10 ตามลำดับ และ 2) ความมีระเบียบวินัยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการรับรู้ข่าวสารทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการ

ทางการเงิน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่มโดยตัวทำนายในกลุ่มรวมคือ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta = .242$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินมากที่สุด

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้นของปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม เพื่อทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ตัวแปร	พฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวม																	
	กลุ่มรวม		ครูผู้ช่วย		ครู		<=ป.ตรี		>ป.ตรี		มีพึงพิง		ไม่มีพึงพิง		มีเงินเหลือเก็บ		ไม่มีเงินเหลือเก็บ	
	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t
แบบจำลอง 1																		
- ลักษณะมุ่งอนาคต	0.24	4.74*	0.17	1.70	0.27	4.38*	0.20	2.90*	0.31	3.97*	0.24	3.94*	.251	2.85*	0.17	2.86*	0.44	4.90*
- ความมีระเบียบวินัย	0.36	6.79*	0.31	3.56*	0.38	5.76*	0.35	4.77*	0.36	4.83*	0.37	5.61*	.355	4.075*	0.39	6.14*	0.26	2.81*
แบบจำลอง 2																		
- ลักษณะมุ่งอนาคต	0.15	2.97*	0.21	2.07*	0.13	2.27*	0.13	2.08*	0.17	2.12*	0.14	2.39*	.188	2.07*	0.09	1.58	0.38	3.73*
- ความมีระเบียบวินัย	0.22	4.04*	0.23	2.50*	0.23	3.40*	0.20	2.54*	0.25	3.29*	0.19	2.71*	.252	2.81*	2.22	3.37*	0.23	2.20*
- การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน	0.24	6.45*	0.16	2.23*	0.27	6.13*	0.28	5.74*	0.19	3.06*	0.21	4.94*	.286	4.15*	0.40	5.94*	0.13	1.71
- การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน	-0.02	-.53	0.10	1.40	-0.06	-1.37	-0.03	-0.74	0.01	0.18	-0.01	-0.27	-0.26	-0.40	-0.04	-0.84	0.05	.72
- การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน	0.11	2.39*	0.03	.31	0.13	2.41*	0.06	0.99	0.18	2.52*	0.19	3.52*	-0.08	-0.10	0.12	2.26*	0.02	.24
แบบจำลอง 1 (กลุ่มจิตลักษณะ)	$R^2 = 0.26$	$R^2 = 0.18$	$R^2 = 0.29$	$R^2 = 0.21$	$R^2 = 0.34$	$R^2 = 0.28$	$R^2 = 0.24$	$R^2 = 0.24$	$R^2 = 0.36$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.25$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.16$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.28$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.20$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.33$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.27$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.23$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.23$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.34$
	$R^2_{\text{change}} = 0.26$	$R^2_{\text{change}} = 0.18$	$R^2_{\text{change}} = 0.29$	$R^2_{\text{change}} = 0.21$	$R^2_{\text{change}} = 0.34$	$R^2_{\text{change}} = 0.28$	$R^2_{\text{change}} = 0.24$	$R^2_{\text{change}} = 0.24$	$R^2_{\text{change}} = 0.36$	$F = 51.06^*$	$F = 9.74^*$	$F = 41.35^*$	$F = 23.25^*$	$F = 28.93^*$	$F = 32.66^*$	$F = 20.07^*$	$F = 33.00^*$	$F = 22.96^*$
แบบจำลอง 2 (กลุ่มจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคม)	$R^2 = 0.38$	$R^2 = 0.29$	$R^2 = 0.43$	$R^2 = 0.35$	$R^2 = 0.45$	$R^2 = 0.43$	$R^2 = 0.35$	$R^2 = 0.39$	$R^2 = 0.39$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.37$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.25$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.42$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.34$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.42$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.42$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.33$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.38$	$R^2_{\text{adjust}} = 0.36$
	$R^2_{\text{change}} = 0.13$	$R^2_{\text{change}} = 0.11$	$R^2_{\text{change}} = 0.14$	$R^2_{\text{change}} = 0.15$	$R^2_{\text{change}} = 0.11$	$R^2_{\text{change}} = 0.15$	$R^2_{\text{change}} = 0.12$	$R^2_{\text{change}} = 0.15$	$R^2_{\text{change}} = 0.04$	$F = 20.10^*$	$F = 4.66^*$	$F = 16.52^*$	$F = 13.61^*$	$F = 7.22^*$	$F = 14.40^*$	$F = 7.45^*$	$F = 17.20^*$	$F = 1.61$

* $P \leq .05$

การอภิปรายผลการวิจัย

ตามสมมติฐานข้อ 1 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินโดยรวม ด้านการจัดหาเงินและด้านการใช้จ่ายเงิน มากกว่าข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อยผลเช่นนี้พบในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มครู กลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี และกลุ่มมีบุคคลพึงพิง แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม อธิบายได้ว่าข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากคือ บุคคลที่มีลักษณะวินัยตามที่สตูดาร์ตัน พิมลรัตน์กานต์ (2558: 203) กล่าวว่า มีวินัย หมายถึง การควบคุม

พฤติกรรมของคนให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นเครื่องมือกำกับความประพฤติของบุคคลให้อยู่ในกรอบความดี ความมีระเบียบ กฎเกณฑ์ และถูกต้องตามสังคมที่กำหนด เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเอง เพื่อจะได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมก่อให้เกิดความสุข ความสบายใจ ดังนั้น ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากจึงสามารถจัดการการเงินของตนเองได้อย่างเป็นระบบระเบียบดีกว่าข้าราชการครูลักษณะอื่น ๆ เช่น งานวิจัยใกล้เคียงที่เป็นการจัดการทางการเงินของอภิญา จิวพัฒนกุล (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมในเรื่องความมีระเบียบวินัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมในด้านมูลค่าการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินทั้งในระบบและนอกระบบ (*P < .05)

สำหรับข้าราชการครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากคือ บุคคลที่มีลักษณะตามที่ดูจืดจาง พันธุมนาวิน ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน ในสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งโดยผู้ที่ทำให้การสนับสนุนทางสังคมจะทำให้การสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) เช่น การแสดงความเป็นห่วงเป็นใย เห็นใจ แสดงความรัก การยอมรับ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) เช่น การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ข้อมูลย้อนกลับการให้รางวัล-ลงโทษ การกล่าวติชม 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากรงบประมาณและแรงงาน (Material Support) เช่น บริการ เงิน สิ่งของ เครื่องมือที่จำเป็น ดังนั้น ข้าราชการครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจึงรู้สึกว่ามีบุคคลช่วยเหลือทำให้สามารถจัดการการเงินของตนเองได้บรรลุตามเป้าหมาย เช่น งานวิจัยใกล้เคียงที่เป็นการจัดการทางการเงินของเกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวเป็นตัวทำนายของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน นอกจากนี้ ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินและด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวน้อย

ตามสมมติฐานข้อ 2 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า 1) ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ กับกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินกลุ่มรวมได้ร้อยละ 25.10 และ 37.20 ตามลำดับ 2) ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (*P < .05) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้ระหว่างร้อยละ 25.10 - 42.0 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือความมีระเบียบวินัย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน และ 3) ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มรวม อันดับแรก คือ การรับรู้ข่าวสารทางการเงินอธิบายได้ว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเงินเป็นสิ่งใกล้ตัวมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของข้าราชการครูอย่างมาก จึงสามารถทำนายการจัดการทางการเงินได้เป็นอันดับแรกในกลุ่มรวม สอดคล้องกับนิติพล ภูตะโชติ (2556: 48) ระบบข่าวสารข้อมูลในปัจจุบันมีความทันสมัย มีปริมาณมากมาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยสื่อมวลชนจะนำเสนอข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคคล เช่น งานวิจัยใกล้เคียงที่เป็นการจัดการทางการเงินของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสังคมและจิตวิทยาต่อพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจน ผลการวิจัยพบว่า 1) สตรีที่ได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม มีพฤติกรรมการออมสูงกว่าสตรีที่มีลักษณะตรงข้าม 2) การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออมสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจนได้ร้อยละ 18 และ 3) เมื่อรวมปัจจัย

ตามสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยจิตตามสถานการณ์เข้าด้วยกัน มีเพียงปัจจัยตามสถานการณ์ คือ การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม และปัจจัยจิตลักษณะ คือ ความเชื่ออำนาจในตน สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจนได้ร้อยละ 24 ซึ่งมากกว่าตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ควรพัฒนาข้าราชการครูในด้านความมีระเบียบวินัย ให้รู้จักฝึกหัดควบคุมตนเองเป็นคนมีวินัยและเห็นความสำคัญของการมีวินัย เพราะเมื่อมีวินัยมากขึ้นก็จะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของตนเองหรือสังคมด้วยความเรียบร้อยก็จะไม่สร้างปัญหาต่าง ๆ เช่น การมีวินัยด้านการเงินต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้งรายรับและรายจ่ายก็จะทำให้ไม่เกิดปัญหาทางการเงิน ส่วนด้านการสนับสนุนทางสังคม ควรฝึกให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะการสนับสนุนทางสังคม เพราะจะเกิดผลดีแก่ทุกฝ่าย ดังนั้น จึงควรพัฒนาทั้งสองด้าน (จิตใจและสถานการณ์ทางสังคม) ควบคู่กันเพื่อให้ข้าราชการครูเกิดพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินมากที่สุด สามารถจัดการเงินได้อย่างมีสติและสม่าเสมอ เกี่ยวกับการจัดหาเงินและการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และคำสอนทางศาสนามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตด้วย เพื่อเป็นแบบอย่างของนักเรียนและบุคคลในสังคมต่อไป

2. สำหรับหน่วยงาน/ผู้บังคับบัญชาควรให้ความเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรมกรรมการจัดการด้านการเงินของข้าราชการครูในสังกัดอย่างจริงจัง ทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติที่ถึงตัวข้าราชการครู โดยมีการติดตามประเมินผล ดูแลอย่างใกล้ชิดจนปัญหาทางการเงินหมดไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาต่อยอดองค์ความรู้เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการทางการเงินจากข้าราชการครูที่มีพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินดีเด่น เป็นกรณีศึกษา ในแต่ละภูมิภาค โดยการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะในการศึกษาค้นคว้านี้ได้เห็นถึงสาเหตุและปัจจัยในการทำนายด้านการจัดการทางการเงินแล้ว แต่ยังขาดแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพัฒน์ แสตนวิสุทธิ. (2551). *เงินทองต้องใส่ใจ ฉบับพิเศษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- เกรียงศักดิ์ อุบลไทร. (2555). *ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู*. ปรียญานินพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2554). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณดา จันทรสม. (2554). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2548). *การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า: ความหมาย วิธีวัดและแนวทางการพัฒนา*. *วารสารจิตวิทยา*, 12: 65-81.

- ดุจเดือน พันธมนาวิน (2553). กลยุทธ์ครอบครัวไทยแก้วิกฤตจริยธรรมสังคม. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 50(3): 1-20.
- เทียนทิพย์ บรรจงทัศน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิทยุภาพยนต์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญลักษณ์ เวชชศาสตร์. (2552). *การทดสอบความเป็นตัวแปรปรับโมเดลเชิงสาเหตุของการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา ราชแพทยาคม. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านธนาคารโรงเรียน ครอบครัวและการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประหยัดและเก็บออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2556). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2554). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มนูญ ภูชลินเงิน. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2553). *การบริหารการเงินส่วนบุคคล*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วรวิมล ก้องเสียง. (2549). *การวางแผนการใช้จ่ายเงินของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมาลีวิทยัพัตยา เมืองพัตยา จังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรารกรณ์ สามโกเศศ. (2549). *รู้จักใช้ เข้าใจเงิน*. กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์.
- วินัย วีระวัฒน์นานนท์ และบานชื่น สีพันธ์อง. (2539). *สิ่งแวดล้อมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส่องศยาม.
- ศิรินุช อินละคร. (2548). *การเงินบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภย์ส่งเสริมการพัฒนาคความรู้ตลาดทุน. (2554). *หลักสูตรวางแผนการเงิน ชุดที่ 6 การวางแผนการเงินแบบองค์รวม*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- สุขใจ น้ำผุด. (2557). *กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดฤทัย จันทร์เข้มข้อย. (2550). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนด้านการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์. (2555). *การเงินส่วนบุคคล*. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).
- (2558). *ทักษะชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุเทพ สุวีรางกูร. (2554). *สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2554). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- หทัยรัตน์ มาประณีต. (2549). *ปัจจัยเชิงสังคมและจิตวิทยาต่อพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจน*. รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้คณะสังคมศาสตร์ ประจำปี 2549 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิขญา จิวพัฒน์กุล. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ*. ปริญญาานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรวรรณ ณ นคร. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการใช้จ่ายเงินของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชินีบน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). NY: The Guilford Press.

Yamane, Taro. (1967). *Statistics; An introductory Analysis* (2nd ed). New York: Harper.

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

Banjongtas, T. (2004). *Variable Related to Financial Matrix of Undergraduate Students Majoring in Broadcasting and Films, Faculty of Communication Arts, Bangkok University*. M.ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Bhanthumnavin, D. (1995). *Theory of Ethical Tree: Research and Personnel Development*. Bangkok: National Institute of Development Administration.

Bhanthumnavin, D. (2005, January-December). Social support of supervisor: Meaning, Measure Method and Development Model. *Psychological Journal*, 12: 65-81.

Bhanthumnavin, D. (2010). Family Strategies for Alleviating Moral Social Crisis. *Nida Development Journal*, 50(3): 1-20.

Capital Market Knowledge Centre. (2011). *Financial planning Program Module 6 Holistic Financial Planning*. Bangkok: Thailand Securities Institute.

Chansom, N. (2011). *Phillosophy of Sufficiency Economy in Thai society*. Bangkok: National Institute of Development Administration.

Chiewpattanakul, A. (2010). *Factors Affecting Saving Behavior and Spending Behavior of Senior Citizen*. M.B.A. (Marketing). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Inlacorn, S. (2005). *Personal financial*. Bangkok: Kasetsart University Publishing.

Israngkul Na Ayuttaya, J. (2011). *Phillosophy of Sufficiency Economy in Thai society*. Bangkok: National Institute of Development Administration.

Janhamchoy, S. (2007). *Factors Affecting On financial Matrix of The First Year Undergraduate Students At RatJabhat NaKhonsawan University In NaKhonsawan Province*. M.ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Khongsieang, W. (2006). *Spending Plan of The Third Level, Secondary Grade 1-3 Student at Mareevit Pattaya School in MeaungPattaya, Cholburi Province*. M.ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Mapraneed, H. (2006). *Social and Psychological Factors towards Women's Saving Behaviors in*

- Urban Poor Communities*. Bangkok: Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University.
- Nampud, S. (2014). *Personal financial* (6th ed.). Bangkok: Thammasat University Publishing.
- Nanakorn, O. (2010). *Factors Affecting On financialPlanning Of The Fourth Level, Secondary Grades 4-6 StudentAt Rajinibon SchoolIn Dusit District, Bangkok*. M.ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Pattanarangsarn, R. (2001). *Human Behavior and Self Development*. Bangkok: Rajabhatkasem Institute.
- Pibulsarawat, P. (2011). *Phillosophy of Sufficiency Economy in Thai society*. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- PimolRatanakarn, S. (2012). *Personal financial*. Bangkok: V. Printing (1991).
- (2015). *Social Sciences and Life Skilll*. Bangkok: Se-education.
- Phookhlibngoen, M. (2004). *Psycho-Social Correlates of Saving Behavior of High School Students*. M.A. (Social Development). Bangkok: Graduate School, National Institute of Development Administration.
- Phutachot, N. (2013). *Organizational Behavior*. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing.
- Radchapattayakom, T. (2011). *Psycho-Social and Situational Factors As Correlates Of Thrift Beehavior Among Students With Members And Non-Members Of Bank In School*. M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Samgoses, W. (2006). *Roujukchaikhowjaingeon*. Bangkok: Daoreuk communication.
- Santaweesuk, K. (2008). *Ngeonthongtongsajjai special*. (3nd ed.). Bangkok: Thailand Securities Institute.
- Suweerangkul, S. (2011). *Sociology in Buddhism*. Bangkok: O. S. Printing House.
- Ubonsai, K. (2012). *Psychological Characteristics and Work situations as Correlates of Teachers' Sufficiency Economy Socialization and Its Consequences On Students' Attitude Toward Teachers' Sufficiency Economy Socialization*. M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Veerawattananon, V. & Seepanpong, B. (1996). *Environmental Education*. Bangkok: Songsayam.
- Wedchasart, T. (2009). *A test of moderator in causal model of personal financial management of student at SuanDusitRajabhat University*. M.ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Wongchan, R. (2010). *Personal financial Management*. Bangkok: Boonsiri Publishing.
- Tantivejkul, S. (2011). *Phillosophy of Sufficiency Economy in Thai society*. Bangkok: National Institute of Development Administration.

BSRi